

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Regeringsbeslut

Tilläggsuppdrag till vissa myndigheter att analysera praktiska frågor vid ett eventuellt senare deltagande i den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen (EMU).

Fi2000/3235

Med anledning av regeringens uppdrag får Riksgäldskontoret härmed överlämna halvårsrapport över fortsatta analyser av praktiska frågor inför ett eventuellt införande av euron.

Riksgäldskontoret

Ingrid Bonde

Hans Isaksson

Lägesrapport april 2002 rörande Riksgäldskontorets EMU-anpassning

Ändrad redovisning av valutaskuld

Vid årsskiftet 2001/02 avslutades övergångsperioden för de 12 länder som sedan 1999 deltagit i tredje fasen av tillskapandet av EMU. Under övergångsperioden hade de 12 ländernas nationella valutor existerat som icke-decimala underenheter till den gemensamma valutan euro och dessutom varit legalt betalningsmedel. Vid övergångsperiodens slut hade de nationella valutorna fullständigt spelat ut sin roll – de tidigare nationella valutorna var ej längre vare sig valuta (penningenhet) eller legalt betalningsmedel.

Eftersom de nationella valutorna enligt en EU-förordning skulle upphävas vid årsskiftet 2001/02 kunde Riksgäldskontoret inte fortsätta att externt redovisa skuldposter i dessa ej längre existerande valutor. Följaktligen redovisar Riksgäldskontoret sedan den 30 november 2001 i sin publicerade månadsrapport ”Den svenska statsskulden” lån som tagits upp i dessa valutor omskrivna till euro.

Detta innebar dock inte att Riksgäldskontoret också var tvunget att redenominera utestående lån och kontrakt i euro-ländernas nationella valutor till euro. Principen om kontraktskontinuitet stipulerar att förbindelser i euro-ländernas nationella valutor gäller för euro enligt den fastställda konverteringskursen utan någon särskild omskrivningsåtgärd (”read as euro”). Riksgäldskontoret såg inget skäl för egen del att

genomdriva en allmän omskrivning till euro av utestående lån och derivatkontrakt och ej heller någon av kontorets motparter föreslog en sådan åtgärd. Utestående lån och derivatkontrakt lever således i enlighet med principen om kontraktkontinuitet kvar denominerade i den ursprungliga valutan.

Avrundning vid konvertering till euro

Vid en konvertering av utelöpande statsskuldväxlar och statobligationer till euro skall enligt EU-förordning konverteringskursen tillämpas med en noggrannhet av sex siffror. Detta leder till att varje värdepapper och portfölj av värdepapper kommer att efter konvertering anges med en noggrannhet av två decimaler. Så ojämna belopp av innehav av värdepapper är opraktiskt att handla med och det kan antas att market makers kommer att inrikta sig på handelsposter i jämna belopp i euro. Vägen dit går via en utjämnande handel i udda poster i vilken även Riksgäldskontoret kan tänkas delta.

Från bankhåll har emellertid anmälts att bankernas handelssystem inte klarar av att hantera värdepapper vars nominella värde anges med decimala uttryck, inte ens i den kortlivade handeln i udda poster. Bankerna har i sina diskussioner med Riksgäldskontoret efterlyst lagstiftning om avrundning av nominella värdet på värdepapper till närmaste hela euro.

I diskussionerna med bankerna har Riksgäldskontoret förkastat förslaget eftersom det i en del fall – vid avrundning nedåt till närmaste heltal euro - skulle leda till att (del av) enskild egendom skulle konfiskeras genom lagstiftning. En rimlig princip vore enligt Riksgäldskontorets mening att avrundning i stället skedde till närmast *högre* ental euro. Kostnaden för en sådan avrundning bör dock enligt Riksgäldskontorets mening inte bäras av staten och övriga emittenter utan kan lämpligen bäras av bankerna. Enligt Riksgäldskontorets mening borde bankernas kostnad för en sådan insats vara blygsam i förhållande till den besparing de gör genom att slippa ifrån en utbyggnad av sina handelssystem för att kunna hantera decimala storheter av euro.

Diskussionerna med bankerna i denna fråga har tagit en paus men kan förväntas ta fart ånyo när en svensk EMU-anknytning får större aktualitet.

Internationella erfarenheter

Riksgäldskontoret är när det gäller upplåningsverksamheten i kronor inställt på att vid en övergång till euro anpassa sig till den finansiella sektorns strategi. Samstämmiga uppgifter från olika inhemska aktörer tyder på att den svenska finansiella sektorn, vid ett scenario med en relativt lång övergångsperiod, skulle gå över till euro i inledningen av en sådan övergångsperiod. Detta var det mönster som följdes i nuvarande euro-länder och de erfarenheter som vanns i dessa länder är således kända redan sedan starten av övergångsperioden den 1 januari 1999. Riksgäldskontoret inhämtade också värdefulla synpunkter i samband med studieresor under 1999 till Finland, Holland och Österrike.

De erfarenheter som euroländerna gjort under loppet av övergångsperioden och under avslutningen av övergångsperioden är, när det gäller Riksgäldskontorets verksamhet, av intresse närmast i samband med kontorets medverkan i genomförande av statliga betalningar. Riksgäldskontoret planerar att göra ett studiebesök till Finland för att ta del av de erfarenheter som gjorts där.